

Joachim Löw a Matthias Sammer pilíři úspěchu německého národního týmu

Galásek Tomáš, Frýbort Pavel

Způsob práce k dosažení opakovaným sportovním úspěchům a nejvyšších met není předmětem náhodné shody okolností, ale důmyslně promyšleného jednání trenérů, vzdělavatelů a osvědčených majitelů klubů za podpory finančních pobídek z Ministerstva školství. Vzorovým příkladem této vzájemné spolupráce může být soused – Německo.

I přes tituly MS 1990 a ME 1996 a další dílčí úspěchy na MS v letech 1994, 1998, 2002 se Německý fotbalový svaz (DFB) rozhodl pod tíhou sportovních (výsledkových) neúspěchů zejména na ME 2000, 2004 k významným systémovým změnám týkající se výchovy talentované mládeže. Nejužší vedení DFS se tak nespokojilo, s účastí ve čtvrtfinále MS nebo s pouhou účastí na MS nebo ME. Stanovený cíl byl jednoznačný: opakovaně v turnajích dosahovat vítězství nebo alespoň se probojovat do semifinále. Toto vyžaduje vysokou míru dlouhodobé a efektivní kooperace všech složek podílející se na výchově talentovaných hráčů.

Změna byla zahájena v roce 2005 a garantem naplnění cílů byl pověřen **Matthias Sammer** v roli sportovního ředitele DFB. Hlavní úkol DFB pro Sammera zní: Postarej se, o vyšší míru konkurenceschopnosti v rámci „A“ mužstva ve smyslu početně dostatečně širokého hráčského kádru (cca 2-3 výkonnostně vyrovnaní hráči) na hráčskou funkci/pozici. Současně musí být tito hráči konkurenceschopní s těmi nejlepšími hráči z ostatních fotbalově vyspělých zemí. To znamená zachytit aktuální trendy a predikovat jaký bude vývoj v horizontu 10-15 let a aplikovat tyto změny dlouhodobě a systematicky/metodicky v samotném tréninku. Zároveň Matthias Sammer působil v roli sportovního ředitele Bayernu Mnichov, kde se stará o výchovu trenérů působících u mládežnických družstev.

Výsledkem této reformy a 10letého úsilí bylo získání titulu Mistra světa „A“ týmu 2014 v Brazílii a Mistra Evropy v kategorii do 19 let. Titul Bayernu Mnichov v Lize Mistrů v roce 2013 a účast ve finále LM v roce 2014.

V čem tedy spočívala naprostá transformace německého mládežnického fotbalu? Základ byl položen již v roce 2000, kdy byl uspořádán kongres v Erfurtu, který vycházel z poznatků MS 1998 se snahou objektivizovat problémy, které se projevují, jak na úrovni reprezentačního úseku, tak také u široké mládežnické základny.

Pojmenovaly deset principů, které se stávají základem dalšího efektivního rozvoje.

1. Aplikace současných a budoucích (přemýšlet jakým směrem se bude fotbal vyvíjet) trendů u talentované mládeže. Toto zajistí vzdělávání trenérů v podobě konání odborných seminářů, konferencí, ukázkových tréninků apod. ve všech regionech DFB.
2. Postupovat od všestrannosti ke specializaci (široký pohybový základ jako podklad k osvojení si herních dovedností projevující se, v perfektní fotbalové koordinaci).
3. Zastoupení fotbalové koordinace s míčem ve věkovém období 6-12 let, která jde ruku v ruce se všestranností. Tuto všestrannost rozvíjet nejen v každé tréninkové jednotce, ale také např. prostřednictvím domácích úkolů, pěstování dalších sportů atd.

4. V tréninku dbát na vysoký obsah pohybových her (dochází k rozvoji všestrannosti, ale i specifické fotbalové koordinace) a průpravných her (1:1 až 7:7 dle věkových kategorií)
5. Výsledek v utkání není prioritou, pouze se jedná o další trénink v týdnu. Prohra v utkání se nestává podnětem ke změně obsahu tréninků. Rodiče se nevyjadřují k výkonu/nehodnotí výkon hráčů (dětí) na veřejnosti.
6. Systematické hledání talentů a vytváření ekonomických pobídek pro sociálně slabé rodiny.
7. Věkově starší hráči se stávají vzory, nicméně přílišná nápodoba potlačuje kreativitu projevující se osobitým stylem. **Kreativní hráč je dominantním znakem úspěšné výchovy.**
8. Podpořit tzv. pouliční fotbal/street football, zejména ve školách na základě spolupráce Ministerstvem školství.
9. Koncentrovat talentovanou mládež od U12 např. do akademií/center.
- 10. Výchova individuálně techniko-takticky připraveného hráče, který „ví co dělat a dělá to“ tzn. vést hráče k samostatnému, rychlému a správnému taktickému rozhodování. Trenér/kouč vhodnou komunikací se snaží u hráče, aby objevoval další alternativy řešení herních situací, protože to bude v dospělosti pouze hráč (právě zde je tolik zmiňovaný požadavek na individuálně techniko-takticky připraveného hráče), kdo se bude muset efektivně rozhodovat.**

Poté následovalo nevydařené ME 2004 v Portugalsku a prohra s ČR. Nejen tato skutečnost, ale taktéž další impulsy byly hnacím motorem k provedení drastické transformace výchovy, která byla realizována již v roce 2005. Na úrovni reprezentačního „A“ týmu to bylo v červenci 2006, což nazvaly jako „čas zasetí“. Německý fotbalový svaz i přes zisk bronzových medailí na MS 2006 jmenoval Joachima Löwa za nového hlavního trenéra reprezentace, který doposud působil u reprezentace v roli asistenta trenéra Jürgen Klinsmanna. Přesně za osm let, 13. července 2014 „A“ tým získal titul MS 2014 v Brazílii a Joachim Löw dokazuje všem svým kritikům, že neměli pravdu, když mu nevěřili. Toto období je nazýváno jak „čas sklizně“. Celé Německo očekávalo, že po několikaletém půstu a nastaveném směru (filozofii) a jasně definovaných cílech v roce 2006 se dostaví sportovní úspěch v podobě titulu v roce 2014.

Ale příprava na MS 2014 začíná nešťastně zejména v oblasti společenských/mravních pochybení. Joachim Löw musí za rychlou jízdu odevzdat řidičský průkaz na půl roku, Großkreutz po prohraném pohárovém zápase s Bayernem se opije a pohádá se s hotelovými hosty. Joachim Löw toto chování ihned odsuzuje a apeluje na hráče, že by si měli uvědomit, jakou funkci vůči veřejnosti zastupují a kdekoli, kdykoli by měli být příkladem a vzorem. Během soustředění před MS byli dva reprezentanti (Draxler, Höwedes) svědkem autonehody, když byli spolucestujícími profesionálních jezdců Pascala Wehrleina (DTM) a Nica Rosberga (F1). Závodník F1, Nico Rosberg, zavinil autonehodu, při níž byli zraněni dva civilisté.

Naštěstí se hráčům národního týmu nic nestalo, nicméně tyto incidenty rozhodně nepřispívají k dosažení sportovních cílů. Jedním z mnoha úkolů z pohledu Joachima Löwa bylo po těžké fotbalové sezoně vybudovat dobré klima/team spirit. Aby toho nebylo dost, tak se v posledním přípravném zápase proti Arménii zranil Marco Reus, který byl považován v této době za nejlepšího útočníka německého týmu.

Hlavní zásada Joachima Löwa je: „Pro každého hráče mám hlavní roli a je úplně jedno, jestli to je kapitán nebo jen náhradník“. Toto motto je akcentováno v rozhodujícím momentu MS 2014. V 88. minutě Mario Götze nahrazuje Kloseho a ve 113. minutě střílí vítězný gól finále. Joachim Löw posílá Götzeho na hřiště s výzvou: „, Toto je tvůj moment, aby jsi celému světu ukázal, že jsi lepší než Messi, rozhodni finále!!!“.

Joachim Löw se přiznává, že na začátku trenérské kariéry, se velmi často nechal unést vnějšími vlivy z okolí (veřejným míněním) ohledně způsobu vedení Německé reprezentace nebo závěrečné nominace na mezistátní utkání. Nicméně, velmi rychle přišel na to, že přílišný důraz na názory médií a veřejnosti mu spíše ubližují než, že by to byla výhodná forma k sebereflexi. Sám říká, „tento způsob nefunguje, z týmu dostanu nejvíc jen, když budu jednat podle vlastní intuice a pocitu“. Ke svým hráčům jsem se stal ještě otevřenější a komunikativnější, než kdy jindy předtím. Samotní hráči se mnou diskutovali a společnými silami jsme se podíleli na dílčích rozhodnutích. Média a novináři nevyhrávají těžká utkání nebo dokonce jakýkoliv turnaj, dodává Joachim Löw.

Co je obsahem metodické práce Joachima Löwa:

1. Důraz na provedení přihrávky. Nedostatečná technická způsobilost v herní dovednosti - přihrávání (se v této části projevuje v omezení v rychlosti provedení přihrávání), která je předpokladem úspěšné útočné kombinace. Velkou pozornost tak klade na adekvátní rychlost/tvrdotu přihrávky a to zejména po zemi a na dominantnější dolní končetinu (DK) spoluhráče např. hráč s dominantní pravou DK přijímá míč do pravé DK). Nicméně, ne vždy to platí např. při převzetí míče v otevřeném postavení ve směru branky soupeře nebo ve směru pokračující útočné kombinace, kdy na hráče s dominantnější pravou DK, účinnější směřovat přihrávku na levou DK. Úkolem trenéra mládeže je na toto v tréninku dětí dbát, a hráče takto vzdělávat. Tato znalost se posléze zdokonaluje ve vhodných cvičení resp. v metodicko organizačních formách.

2. Tajminkové/časované nabíhání při útočné kombinaci. Znakem je být ve správném momentu/čase ve správném prostoru. Pokud tomu tak není hráči zbytečně/neúčinně přicházejí o energii špatným pohybem v prostoru a čase.

3. Joachim Löw nedělá žádné ústupky (upřednostňování velkých jmen resp. klíčových hráčů) při sestavování sestavy. Příklad: středoví hráči Khedira a Schweinsteiger se dostávají po zraněních těsně před turnajem do optimální herní pohody. Joachim Löw se rozhodne, že by bylo nezodpovědné oba hráče nechat hrát od začátku. Trenér tuto komplikaci vyřeší přesunutím obránce Lahma do středové řady.

4. Joachim Löw prosazuje realizaci přechodové fáze formou rychlého protiútoky.

5. V koučování svého týmu se snaží přesvědčit hráče, aby předcházeli zbytečným faulům, které stojí mužstvo strašně moc sil při znovu získání míče, nebo přicházejí o možnost ohrozit branku soupeře.

6. Po vyřazení týmu Belgie se snesla kritika na trenéra Marca Wilmotse, že se málo věnuje standardním situacím. Také Joachim Löw dlouhé roky standardní situace skoro vůbec nezdokonaloval. Joachim Löw připomíná, že ušetřil čas na daleko důležitější herní činnosti jako zdokonalování útočných kombinací a realizace účinnějšího presinku.

7. Joachim Löw má k dispozici 22 konkurenceschopných hráčů, což znamená obrovskou výhodu nejen při střídání hráčů, ale i při volbě základní sestavy. Navíc, tito hráči byli obrovskou hrozbou pro soupeře. Taková síla v podobě vyrovnaného mužstva na všech hráčských funkcích/pozicích znemožnila úspěch Nizozemí, Brazílie a Argentiny atd.

Za úspěchem německého týmu a hlavně naplnění strategických principů z roku 2000, jejichž hlavním vyústěním bylo vychovat dostatečné množství konkurenceschopných hráčů pro „A“ tým byl **Matthias Sammer**, který přichází na DFB v roce 2005, jež je nazváno jako „čas zasetí“. Tito hráči se prezentují jako individuálně komplexně připravení hráči. Hlavním kritériem je, že takto **individuálně techniko-takticky připravený hráče** je např. způsobilý hrát v těch nejlepších klubech světa roli rozdílového hráče, odehrát opakovaně utkání ve vysokém tempu (2 utkání týdně), adaptovat se na týmovou strategii/týmovou taktiku podle požadavků trenéra vycházející se síly soupeře, vlastních spoluhráčů a vlastní aktuální formy apod.

Nicméně, nic není růžové, jak se zdá. V období 2006 - 2012 se projevují rozdílné osobnostní vlastnosti Matthiase Sammera a Joachima Löwa, a dochází k mnoha diskuzím s rozdílnými názory, jež jsou posléze příčinnou interního boje v rámci DFB. Avšak, oba pracují tvrdě a profesionálně ve prospěch německého úspěchu a ne pro vlastní/osobní naplnění ambicí, které se neslučují s rozvojem fotbalu.

Matthias Sammer v roce 2006 upravuje systém vzdělávání trenérů. Všem trenérům, ve všech věkových kategoriích se snaží důrazně vysvětlit, jak a proč to musí fungovat jinak a jak na to! Nová metodika je rozšiřována mezi trenéry v brožurách, knižní formě, DVD pro každou věkovou kategorii. Licencovaní trenéři více než dříve navštěvují doplňkové vzdělávací semináře/konference v 16 spolkových zemích.

Hlavní cíl nového směru je nesoustředit se u talentované mládeže (zde je největší potenciál k úspěchu) na úspěchy mužstva, dosažené prostřednictvím např. nestřídáním hráčů, upřednostňováním vývojově akcelerovaných hráčů, nevyhledáváním osobních soubojů 1:1, nakopáváním míče vpřed, urputným bráněním před pokutovým územím apod. Tento způsob dosažení výsledku vede ke splnění krátkodobého cíle/osobních ambicí trenéra, zejména výsledkových. Nicméně je zde jednoznačně potlačen dlouhodobý cíl systematické a dlouhodobé sportovní přípravy tzn. výchova individuálně komplexně připraveného hráče vycházející z **individuálně techniko-takticky způsobilého hráče**. Vysoký výskyt těchto hráčů v mužstvu trenérovi umožňuje dynamicky měnit strategie tzn. hráči jsou způsobilí plnit

vysoký počet herních úkolů v rámci různého rozestavení v proměnlivých a velmi náročných herních situacích.